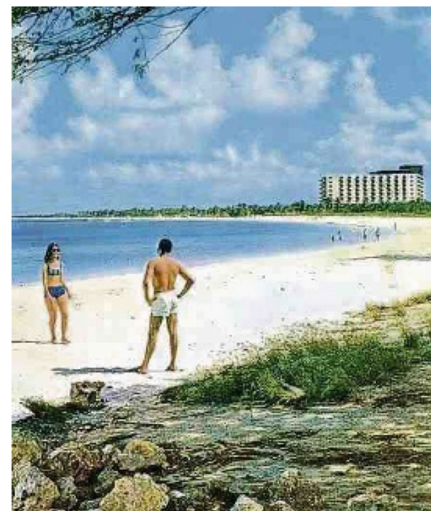
Aruba, toen en nu...

Toerisme in de jaren '50: het blootleggen van de Parel in de Caraïben

De belangrijkste peiler van de economie van Aruba de laatste decennia is toerisme. Wij gaan in deze serie de geschiedenis van het toerisme op ons eiland na. In de jaren '50 leidde de toeristische 'boom' in het Caribisch gebied ook op Aruba tot bouwactiviteit.

De voorkant van Basi Ruti.

Palm Beach met één enkel hotel, het Caribbean.

door **Evert Bongers**

In 1953 werd de Aruba Tourism Commission omgezet in een overheidsinstantie en ging verder als het Aruba Tourism Bureau, nog steeds onderleiding van Ernst Bartels. De totale hotelaccommodatie bedroeg in die tijd maar net 100 bedden: 42 in het Strand Hotel, 22 in Hotel Scala en 36 in Hotel Marchena in San Nicolas.

Men begon in de jaren '50 ook het belang in te zien van de bouw van een toeristenhotel aan het strand. Er werd in 1953 een wedstrijd uitgeschreven voor het ontwerpen van een toeristenaccommodatie aan Palm Beach. Winnaar werd het project 'Basiroeti', ingediend door zakenman Neme die ook al eigenaar was van het Strand Hotel. Het zou nog jaren duren voor dit project gerealiseerd werd. Intussen kwam het toerisme langzaam maar zeker op gang. In 1954 organiseerde het toeristenbureau de eerste grote promotiecampagne in het buitenland. Folders werden verspreid onder reisbureaus in New York en bij de KLM. Toch waren er in die tijd al problemen: er waren niet genoeg taxi's op het eiland, de behulpzaamheid van de taxichauffeurs liet te wensen over en de prijzen van de hotels en de vliegtarieven van onder meer de KLM waren aan de hoge kant.

Naast de toeristen die per vliegtuig naar Aruba kwamen, heeft het cruisetoerisme al vanouds een belangrijke rol gespeeld in het Arubaanse toerisme. In februari 1955 deed het eerste cruiseschip, de 'Tradewind', Aruba aan. Een historische gebeurtenis die echt werd gevierd. De 300 cruisetoeristen werden aan de wal verwelkomd door 'Welcomettes', Arubaanse meisjes in speciaal hiervoor ontworpen jurkjes, die de toeristen wegwijs maakten in het centrum van Oranjestad. Het hele eiland liep uit om de eerste toeristen te bekijken en het werd een grote verkeersopstopping van auto's rond de haven. Een nieuw tijdperk in de historie van het toerisme was aangebroken. Lang heeft de Tradewind Aruba niet aangedaan: het armetierige schip werd kort daarna als niet zeewaardig afgekeurd. Maar andere cruiselijnen volgden snel, zoals de Grace Line.

Maar intussen kon Aruba nog niet voldoen aan de eisen die aan het toerisme werden gesteld; zo eisten sommige cruisemaatschappijen in 1956 een 'beach development' voor ze Aruba in hun routes wilden opnemen.

Maar het eerste toeristenhotel aan Palm Beach was toen nog onder constructie en veel later klaar dan gepland. In februari 1957 werd Hotel Basi-Ruti geopend, een hotelcomplex met losstaande appartementen, verspreid over het witte zand van het palmenstrand. In 1965 verbleven koningin Juliana en prins Bernard hier tijdens hun bezoek aan Aruba.

Inmiddels had het eilandsbestuur in 1956 ook de plannen goedgekeurd voor de bouw van een luxe toeristenhotel aan Palm Beach dat de naam Aruba Caribbean Hotel moest krijgen. Tekeningen werden goedgekeurd en grondproeven genomen. PPA-politicus Juancho Irausquin en gedeputeerde van Toerisme, Oscar Henriquez, schreven een rapport over hoe dit hotel gebouwd moest worden. Om zich te oriënteren waren zij naar Miami en Puerto Rico gereisd om de luxe hotels daar te bestuderen. Eén van hun bevindingen was dat in ieder geval de stranden in die plaatsen niet zo mooi waren als die van Aruba. Maar om te kunnen concurreren met Miami en Puerto Rico moest het echt wel een luxe hotel worden, wilden ze de betere toeristen aantrekken. Met name Irausquin wordt beschouwd als de grote man achter dit pioniersproject van het Arubaans toerisme. Voor de financiering en het beheer van het hotel werd een vennootschap opgericht: N.V. Aruven, waarin het eilandgebied de grootste aandeelhouder was.

In de loop van de jaren '50 was er een toenemende golf van toeristen uit de Verenigde Staten. In 1957 kwam in de VS een rapport uit waaruit bleek dat het Caribisch gebied de favoriete vakantiebestemming van de Amerikanen was. Dit was mede te danken aan de hype die er was ontstaan door de calypsomuziek in het algemeen en zanger Harry Belafonte in het bijzonder. Aruba bleek ook in trek te zijn vanwege zijn 'duty-free shopping'.

Intussen werd de promotie van Aruba als toeristenbestemming steeds grootser aangepakt: er werden films gemaakt voor de KLM en voor Venezuela, waar de films in de bioscopen als 'news-item' werden vertoond. Het toerisme uit dat land nam al snel een hoge vlucht en bracht vooral kooptoeristen naar ons eiland, tot verrukking van de middenstand.

In 1956 werd een eind gemaakt aan de gemeenschappelijke promotie van het toerisme op de Antillen met Curaçao. Vanaf dat moment waren de eilanden concurrenten.

Met de opening van Hotel Basi Ruti werd ook een begin gemaakt met de verbetering van de infrastructuur. Tot dat moment was Palm Beach alleen door secundaire wegen te bereiken en dat werd verbeterd door het aanleggen van een boulevard van Palm Beach naar Oranjestad en de airport. Het werd in mei 1958 geopend. Verder werden ook andere wegen verbeterd, vooral die naar toeristenattracties als Casibari en de Natural Bridge. Er werden verkeersborden geplaatst, geleverd door de ANWB. De Nassaustraat werd opgeschoond, twee bars van dubieus allooi werden gelast zich elders te vestigen. Eind 1958 waren alle hotels op het eiland maximaal bezet.

In de zomer van 1959 vond de opening plaats van het Aruba Caribbean Hotel, het eerste luxe hotel van Aruba. Het telde 120 kamers en er was werk voor 160 mensen, 120 waren 'locals', de rest Amerikaans management. Harry Belafonte was trouwens een regelmatige bezoeker van de 'Grand Dame' zoals het Aruba Caribbean Hotel ook werd genoemd.

Wordt vervolgd.

Roger Moore, Morris Neme en Harry Belafonte.

Voorstelling van het Aruba Caribbean Hotel, voor de bouw.